

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1999-2000

16 FÉVRIER 2000

Projet de loi modifiant le Code d'instruction criminelle et l'article 27 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en vue de rationaliser la procédure devant la cour d'assises

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

N° 1 DE M. VANDENBERGHE

Article 1^{er}bis (nouveau)

Insérer un article 1^{er}bis (nouveau), rédigé comme suit :

« Article 1^{er}bis. — L'article 242 du Code d'instruction criminelle est abrogé. »

Justification

L'article 242 du Code d'instruction criminelle prévoit une signification à l'accusé de l'arrêt portant renvoi et de l'acte d'accusation.

Cela fait double emploi avec les articles 291 (signification de l'arrêt de renvoi) et 294 (signification de l'acte d'accusation) du

Voir:

Documents du Sénat:

2-282 - 1999/2000:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants sous la législature précédente et relevé de caducité.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1999-2000

16 FEBRUARI 2000

Wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van artikel 27 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde de rechtspleging voor het hof van assisen te stroomlijnen

Evocatieprocedure

AMENDEMENEN

Nr. 1 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Artikel 1bis (nieuw)

Een artikel 1bis (nieuw) invoegen, luidende :

« Artikel 1bis. — Artikel 242 van het Wetboek van strafvordering wordt opgeheven. »

Verantwoording

Artikel 242 van het Wetboek van strafvordering voorziet in een betrekking van het arrest van verwijzing en de akte van beschuldiging aan de beschuldigde.

Dit vormt dubbel gebruik met de voorgestelde artikelen 291 (betrekking van het arrest van verwijzing) en 294 van het Wet-

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-282 - 1999/2000:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers tijdens de vorige zittingsperiode en van verval ontheven.

Code d'instruction criminelle proposés. Voir respectivement les articles 4 et 9 du projet.

Il convient par conséquent d'abroger l'actuel article 242 du Code d'instruction criminelle.

Nº 2 DE M. VANDENBERGHE

Article 1^{er}ter (nouveau)

Insérer un article 1^{er}ter (nouveau), rédigé comme suit :

«*Article 1^{er}ter. — L'article 243 du Code d'instruction criminelle est abrogé.*»

Justification

L'article 243 du Code d'instruction criminelle est lié à l'article 242.

Vu la nécessité d'abroger l'article 242 du Code d'instruction criminelle (voir l'amendement n° 1), il convient également d'en abroger l'article 243.

Nº 3 DE M. VANDENBERGHE

Article 1^{er}quater (nouveau)

Insérer un article 1^{er}quater (nouveau), rédigé comme suit :

«*Article 1^{er}quater. — L'article 244 du Code d'instruction criminelle est abrogé.*»

Justification

Voir l'article 36 du projet (abrogation du chapitre intitulé «Des contumaces»).

Nº 4 DE M. VANDENBERGHE

Art. 6

À l'alinéa 2 de l'article 292bis proposé, remplacer les mots «Ce pourvoi ne peut» par les mots «Sans préjudice de l'article 416, alinéa 2, ce pourvoi ne peut».

Justification

L'article 416, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle autorise l'introduction d'un pourvoi en cassation contre la «rectification» des irrégularités, omissions ou causes de nullités par la chambre des mises en accusation (voir l'article 235bis du Code d'instruction criminelle).

Comme l'article 292bis proposé dispose que le pourvoi en cassation ne peut être formé «que» dans les cinq cas énumérés, on perçoit mal si l'article 416, alinéa 2, reste applicable. Le présent amendement tend à faire la clarté sur ce point.

boek van strafvordering (betekenis van de akte van beschuldiging). Zie respectievelijk de artikelen 4 en 9 van het ontwerp.

Het bestaande artikel 242 van het Wetboek van strafvordering dient dan ook te worden opgeheven.

Nr. 2 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Artikel 1ter (nieuw)

Een artikel 1ter (nieuw) invoegen, luidende :

«*Artikel 1ter. — Artikel 243 van het Wetboek van strafvordering wordt opgeheven.*»

Verantwoording

Artikel 243 van het Wetboek van strafvordering sluit aan op artikel 242 van het Wetboek van strafvordering.

Vermits artikel 242 van het Wetboek van strafvordering dient te worden opgeheven (zie amendement nr. 1), dient ook artikel 243 van het Wetboek van strafvordering te worden opgeheven.

Nr. 3 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Artikel 1quater (nieuw)

Een artikel 1quater (nieuw) invoegen, luidende :

«*Artikel 1quater. — Artikel 244 van het Wetboek van strafvordering wordt opgeheven.*»

Verantwoording

Zie artikel 36 van het ontwerp (schrapping van het hoofdstuk «Weerspannigheid aan de wet»).

Nr. 4 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 6

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 292bis de woorden «De voorziening kan» vervangen door de woorden «Onverminderd artikel 416, tweede lid, kan de voorziening».

Verantwoording

Artikel 416, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering laat beroep in cassatie toe tegen de «zuivering» van onregelmatigheden, verzuimen en nietigheden door de kamer van inbeschuldigingstelling (zie artikel 235bis van het Wetboek van strafvordering).

Doordat het voorgestelde artikel 292bis stelt dat de voorziening in Cassatie «alleen» kan worden ingesteld in de vijf opgesomde gevallen, is het onduidelijk of artikel 416, tweede lid van toepassing blijft. Dit amendement wenst dienaangaande duidelijkheid te brengen.

Nº 5 DE M. VANDENBERGHE

Art. 20

Aux deuxième et troisième phrases de l'alinéa 2 de l'article 319 proposé, supprimer les mots «par l'intermédiaire du président».

Justification

Les questions doivent pouvoir être posées directement aux témoins et à l'accusé, sous peine de faire un pas en arrière.

Le fait de poser les questions par l'intermédiaire du président provoquera un ralentissement de la procédure et fera courir des risques. Une reformulation des questions par le président risque d'entraîner la perte de certaines nuances, voire une déformation des questions.

Par ailleurs, il est un fait que le président doit pouvoir intervenir si quelqu'un pose par exemple des questions suggestives ou dénouées de pertinence. Mais il n'est pas nécessaire pour autant que les questions soient posées par son intermédiaire. En application du dernier alinéa de l'article 319 proposé, le président pourra en effet interdire de poser pareilles questions.

Nº 6 DE M. VANDENBERGHE

Art. 23

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«Art. 23. —   l'article 322 du même Code sont apportées les modifications suivantes :

a) *L'alinéa 1er, qui devient le § 1er, est complété comme suit :*

«7° de la partie civile;

8° des enfants de moins de quinze ans. »

b) *l'alinéa 2, qui devient le § 2, est remplacé comme suit :*

«L'audition des personnes visées au § 1er ne peut être une cause de nullité lorsque ni le procureur général, ni la partie civile, ni l'accusé ne se sont opposés à cette audition.

En cas d'opposition du procureur général ou d'une ou plusieurs des parties, le président peut entendre ces personnes sans serment. Leurs déclarations sont considérées comme de simples renseignements. »

c) *Il est inséré un § 3, rédigé comme suit :*

«§ 3. Les enfants de moins de quinze ans et les interdits légaux ne peuvent jamais être entendus sous serment. »

Nr. 5 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 20

In de tweede en de derde zin van het tweede lid van het voorgestelde artikel 319 de woorden «, bij monde van de voorzitter,» doen vervallen.

Verantwoording

De vraagstelling aan de getuigen en de beschuldigde moet rechtstreeks kunnen gebeuren, zoniet draait men de klok terug.

Het stellen van vragen via de voorzitter vertraagt niet alleen de procesgang, maar houdt ook mogelijke gevaren in. Een herformulering van de vragen door de voorzitter kan ertoe leiden dat bepaalde nuances verloren gaan, of zelfs dat de vraagstelling zou vervormd worden.

Anderzijds is het uiteraard zo dat de voorzitter moet kunnen ingrijpen indien er bijvoorbeeld suggestieve of irrelevante vragen zouden gesteld worden. Daarvoor is het evenwel niet vereist dat de vragen via hem worden gesteld. Bij toepassing van het laatste lid van het voorgestelde artikel 319 zal de voorzitter immers het stellen van dergelijke vragen kunnen verbieden.

Nr. 6 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 23

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 23. — In artikel 322 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht :

a) *het eerste lid, dat § 1 wordt, wordt aangevuld als volgt :*

«7° De burgerlijke partij;

8° Kinderen onder de leeftijd van vijftien jaar. »

b) *het tweede lid, dat § 2 wordt, wordt vervangen als volgt :*

«Het horen van de personen vermeld in § 1 kan geen nietigheid teweegbrengen wanneer noch de procureur-generaal, noch de burgerlijke partij, noch de beschuldigde zich ertegen verzet hebben dat zij gehoord worden.

In geval van verzet van de procureur-generaal of van een of meer partijen, kan de voorzitter die personen horen zonder dat zij de eed dienen af te leggen. Hun verklaringen worden als gewone inlichtingen beschouwd. »

c) *Er wordt een § 3 ingevoegd, luidende :*

«§ 3. Kinderen onder de leeftijd van vijftien jaar en wettelijk ontzetten mogen nooit onder eed worden gehoord. »

<p>Justification</p> <p>Le présent amendement a pour but d'améliorer la lisibilité du texte.</p> <p>Nº 7 DE M. VANDENBERGHE</p> <p>Art. 10</p> <p>Apporter les modifications suivantes à cet article :</p> <p>A) au premier alinéa de l'article 295 proposé, remplacer les mots «les parties y renoncent» par les mots «l'accusé y renonce»;</p> <p>B) audernieralinéadecemêmearticle,remplacer, dans le texte néerlandais, les mots «voorziening in verbreking» par les mots «voorziening in cassatie».</p> <p>Justification</p> <p>A) La disposition ne concerne que l'accusé.</p> <p>B) La modification proposée constitue une amélioration terminologique.</p> <p>Nº 8 DE M. VANDENBERGHE</p> <p>Art. 11</p> <p>Insérer, <i>in fine</i>, les mots «à partir du renvoi».</p> <p>Justification</p> <p>Il va de soi que le droit commun demeure inchangé pendant le cours de l'instruction.</p> <p>Nº 9 DE M. VANDENBERGHE</p> <p>Art. 15</p> <p>Remplacer cet article comme suit :</p> <p>«Art. 15. — Les articles 302 à 306 et 309 du même Code sont abrogés.»</p> <p>Justification</p> <p>Il y a lieu de maintenir la faculté de joindre ou de scinder préalablement des affaires.</p> <p>Nº 10 DE M. VANDENBERGHE</p> <p>Art. 35</p> <p>À l'alinéa 1er de l'article 385 en projet, insérer les mots «, ou l'avocat qui le représente» entre les mots «l'opposant» et les mots «ne compareît pas».</p>	<p>Verantwoording</p> <p>Een betere leesbaarheid van de tekst.</p> <p>Nr. 7 VAN DE HEER VANDENBERGHE</p> <p>Art. 10</p> <p>Aan dit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen:</p> <p>A) in het eerstelid van het voorgestelde artikel 295 de woorden «de partijen» vervangen door de woorden «de beschuldigde» en het woord «doen» vervangen door het woord «doet»;</p> <p>B) in het laatste lid van hetzelfde artikel de woorden «voorziening in verbreking» vervangen door de woorden «voorziening in cassatie».</p> <p>Verantwoording</p> <p>A) Het betreft enkel de beschuldigde.</p> <p>B) Terminologische verbetering.</p> <p>Nr. 8 VAN DE HEER VANDENBERGHE</p> <p>Art. 11</p> <p>De woorden «vanaf de verwijzing» invoegen na de woorden «De beschuldigde wordt».</p> <p>Verantwoording</p> <p>Het is duidelijk dat aan het gemeen recht tijdens het onderzoek niets gewijzigd wordt.</p> <p>Nr. 9 VAN DE HEER VANDENBERGHE</p> <p>Art. 15</p> <p>Dit artikel vervangen als volgt:</p> <p>«Art. 15. — De artikelen 302 tot 306 en 309 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.»</p> <p>Verantwoording</p> <p>De mogelijkheid tot het vooraf voegen of splitsen van zaken moet behouden blijven.</p> <p>Nr. 10 VAN DE HEER VANDENBERGHE</p> <p>Art. 35</p> <p>In het eerste lid van het voorgestelde artikel 385 de woorden «, of de advocaat die hem vertegenwoordigt,» invoegen tussen de woorden «eiser in verzet» en de woorden «niet verschijnt».</p>
--	--

Justification	Verantwoording
Cette modification est rendue indispensable par la jurisprudence récente de la CEDH (arrêt Van Geyseghem c./État belge).	Deze wijziging is noodzakelijk ingevolge de recente rechtspraak van het EHRM (arrest-Van Geyseghem v. België).
Nº 11 DE M. VANDENBERGHE	Nr. 11 VAN DE HEER VANDENBERGHE
Art. 20	Art. 20
Remplacer ledernier alinéa del’article 319 proposé par la disposition suivante :	Het laatstelid van het voorgestelde artikel 319 vervangen als volgt :
«En vertu de son pouvoir discrétionnaire, le président peut toutefois interdire que certaines questions soient posées. Le cas échéant, il peut également les formuler différemment.»	«De voorzitter kan evenwel krachtens zijn discrétionnaire bevoegdheid verbieden dat bepaalde vragen worden gesteld. Hij kan ze gebeurlijk ook anders formuleren.»
Nº 12 DE M. VANDENBERGHE	Nr. 12 VAN DE HEER VANDENBERGHE
Art. 33	Art. 33
Remplacer l’article 383 proposé par la disposition suivante :	Het voorgestelde artikel 383 vervangen als volgt :
«Art. 383. — L’opposition sera signifiée au procureur général, aux autres parties ou à l’une d’entre elles séparément.»	«Art. 383. — Het verzet wordt betekend aan de procureur-generaal, aan de andere partijen, of aan een van hen afzonderlijk.»
Nº 13 DE M. VANDENBERGHE	Nr. 13 VAN DE HEER VANDENBERGHE
Art. 29bis (nouveau)	Art. 29bis (nieuw)
Insérer un article 29bis (nouveau), rédigé comme suit :	Een artikel 29bis (nieuw) invoegen, luidende :
«Art. 29bis. — Dans le même Code est inséré un article 364bis, rédigé comme suit :	«Art. 29bis. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 364bis ingevoegd, luidende :
«Art. 364bis. — Tout jugement de condamnation sera motivé pour ce qui est de la peine infligée.»	«Art. 364bis. — Ieder veroordelend arrest wordt met redenen omkleed wat betreft de opgelegde straf.»
Justification	Verantwoording
Mise en conformité avec la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l’homme.	Conform de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens.
Nº 14 DE M. DUBIÉ	Nr. 14 VAN DE HEER DUBIÉ
Art. 20	Art. 20
Compléter ledernier alinéa del’article 319 proposé par ce qui suit :	Het laatstelid van het voorgestelde artikel 319 aanvullen als volgt :
«En cas de contestation, c’est à la cour de trancher.»	«Bij betwisting beslist het hof.»
Josy DUBIÉ.	

Nº 15 DE MME NYSSENS

Art. 37bis (nouveau)

Ajouter un article 37bis nouveau, rédigé comme suit :

«Art. 37bis. — L'article 837 du Code judiciaire est complété par un quatrième alinéa, rédigé comme suit :

«La suspension des jugements et opérations prévue à l'alinéa 1er prend fin si le droit dû en vertu de l'article 269.1 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe n'est pas acquitté dans les huit jours à compter de l'envoi visé à l'article 838, alinéa 1er.»

Justification

Selon l'article 837, alinéa 1er, du Code judiciaire, le juge à qui est demandé l'examen de la cause, doit suspendre tous jugements et opérations relatifs à cette cause à compter du jour de la communication qui lui est faite par le greffier d'un acte de récusation à son encontre.

Dans la pratique, il s'avère cependant que cette technique est utilisée par certaines parties comme manœuvre dilatoire aux fins de retarder l'examen de la cause et que les droits de greffe liés au dépôt de l'acte de récusation ne sont pas payés.

Afin de contrer ces manœuvres, l'amendement prévoit dès lors que le juge dont la récusation est demandée pourra poursuivre l'examen de la cause et juger de l'affaire si les droits de greffe liés au dépôt de l'acte de récusation ne sont pas payés dans un délai de huit jours prenant cours à dater de l'envoi visé à l'article 838, alinéa 1er, du Code judiciaire.

Il s'agit, en l'occurrence, de l'envoi de l'acte de récusation et de la déclaration du juge, s'il y en a, par le greffier au procureur du Roi ou à l'auditeur du travail, selon le cas. Cet envoi a lieu dans les trois jours de la réponse du juge qui refuse de s'abstenir ou lorsque le juge dont la récusation est demandée ne répond pas.

Ce délai semble raisonnable au regard du principe du respect des droits de la défense, en ce qu'il permet à une partie indigente de demander, dans l'intervalle, le bénéfice éventuel de l'assistance judiciaire.

Clotilde NYSSENS.

Nº 16 DE M. VAN QUICKENBORNE

Art. 28

Compléter l'article 354, alinéa 1er, proposé, par les mots «, même de celles faites sous serment ».

Nr. 15 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 37bis (nieuw)

Een artikel 37bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 37bis. — Artikel 837 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met een vierde lid, luidende :

«De in het eerste lid bedoelde schorsing van vonnissen en verrichtingen neemt een einde wanneer de rechten die verschuldigd zijn krachtens artikel 269.1 van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten, niet zijn betaald binnen acht dagen te rekenen van de toeozending bedoeld in artikel 838, eerste lid.»

Verantwoording

Volgens artikel 837, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek moet de rechter aan wie gevraagd is de zaak te onderzoeken, alle vonnissen en verrichtingen betreffende die zaak schorsen te rekenen van de dag waarop de griffier hem een akte van wraking meedeelt.

In de praktijk blijkt die techniek door sommige partijen evenwel gebruikt te worden als middel om het onderzoek van de zaak te vertragen en worden de griffierechten verbonden aan het neerleggen van de akte van wraking niet betaald.

Om die kunstgrepen tegen te gaan bepaalt het amendement derhalve dat de rechter van wie de wraking gevraagd wordt, het onderzoek van de zaak kan voortzetten en een uitspraak in deze zaak kan doen indien de griffierechten verbonden aan de neerlegging van de akte van wraking niet zijn betaald binnen acht dagen te rekenen van de toeozending bedoeld in artikel 838, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Het gaat in dit geval om de toeozending van de akte van wraking en van de verklaring van de rechter, indien er een is, door de griffier aan de procureur des Konings of aan de arbeidsauditeur, naar gelang van het geval. Die toeozending heeft plaats binnen drie dagen na het antwoord van de rechter die weigert zich van de zaak te onthouden of wanneer de rechter die men wil wraken, niet antwoordt.

Die termijn lijkt redelijk indien men de rechten van de verdediging wil respecteren. Een behoeftige partij kan immers binnen die termijn rechtsbijstand vragen.

Nr. 16 VAN DE HEER VAN QUICKENBORNE

Art. 28

In het voorgestelde artikel 354, eerste lid, de woorden «tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen» vervangen door de woorden «tijdens het onderzoek, zelfs onder eed, afgelegde verklaringen».

Justification

La législation en vigueur permet, elle aussi, la lecture de déclarations, à condition que celles-ci n'aient pas été faites sous serment. L'objectif est toutefois d'autoriser le président à donner lecture des déclarations faites sous serment de témoins absents ou décédés. C'est dans ce but que l'on adapte l'article 354 du Code d'instruction criminelle, parce qu'il est absurde de faire une distinction entre les différents types de déclarations des témoins selon qu'elles ont été faites sous serment ou non. Dès maintenant, il est permis de donner lecture de déclarations de témoins absents ou décédés. La Cour de cassation estime toutefois qu'on ne saurait, sous peine de nullité, donner lecture de déclarations faites sous serment de témoins absents ou décédés. La Cour de cassation française, quant à elle, le permet. Il est dès lors nécessaire d'adapter la loi.

Nº 17 DE M. VAN QUICKENBORNE

Art. 26bis (nouveau)

Insérer un article 26bis (nouveau), libellé comme suit:

«Art. 26bis. — À l'article 341, alinéa 1er, du même Code, les mots «autres que les déclarations écrites des témoins» sont supprimés.»

Justification

Comme, conformément à l'article 354 modifié du Code d'instruction criminelle, on peut donner lecture des déclarations écrites des témoins, il n'y a plus aucune raison d'écartez certaines pièces du dossier répressif avant le début des délibérations du jury. La règle actuelle, selon laquelle les procès-verbaux des déclarations faites sous serment sont retirés du dossier remis aux jurés, est absurde.

Verantwoording

Ook de huidige wetgeving laat het voorlezen van getuigenissen toe, op voorwaarde dat de verklaringen niet onder eed werden afgelegd. Het is echter de bedoeling de voorzitter te machtigen de getuigenissen onder eed van afwezige of overleden getuigen voor te lezen. Met dit oogmerk wordt artikel 354 van het Wetboek van strafvordering aangepast omdat het geen zin heeft een onderscheid te maken tussen de diverse getuigenissen van getuigen, met name naargelang ze al dan niet onder eed werden afgelegd. Het voorlezen van verklaringen van afwezige of overleden getuigen mag nu ook al. Het Hof van Cassatie oordeelt echter dat het voorlezen van verklaringen van afwezige of overleden getuigen die onder eed afgelegd werden niet mag, en dit op straffe van nietigheid. Het Franse Hof van Cassatie laat dit wel toe. Het is dus nodig dat de wet aangepast wordt.

Nr. 17 VAN DE HEER VAN QUICKENBORNE

Art. 26bis (nieuw)

Een artikel 26bis (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 26bis. — In artikel 341, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «met uitzondering van de schriftelijke verklaringen van de getuigen» geschrapt.»

Verantwoording

Daar de schriftelijke verklaringen van de getuigen mogen voorgelezen worden, luidens het gewijzigde artikel 354 van het Wetboek van strafvordering, bestaat er ook geen reden meer om bepaalde stukken uit het strafdossier te weren alvorens de beraadslaging van de jury kan beginnen. De huidige regeling waarbij PV's van onder eed afgelegde verklaringen uit het dossier dat aan de juryleden overhandigd wordt gehaald worden, heeft geen zin.

Vincent VAN QUICKENBORNE.